

12.1.2017

Suomen humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyö Syyrialle

Suomen tuki Syyrian konfliktin uhreille jakautuu humanitaariseen apuun ihmisten välittömän hädän lievittämiseksi sekä kehitysyhteistyöhön, jolla vahvistetaan paikallisyhteisöjen kantokykyä erityisesti syyrialaispakolaisista huolehtivissa naapurimaissa.

Suomi tukee sekä välittömiin hätäavun tarpeisiin vastaamista että konfliktista kärsivien yhteisöjen rakenteiden ylläpitämistä ja pitemmällä aikavälillä tapahtuvaa rauhanrakennusta, elinkeinojen kehittämistä ja jälleenrakennusta. Humanitaarinen apu ja kehitysyhteistyötuki suunnataan sekä Syyrian sisälle että Syyrian naapurimaihin Libanoniin, Jordaniaan, Turkkiin, Irakiin sekä Egyptiin.

Helsingin Syyria-konferenssissa 24.1.2017 esitellään YK:n Syyriaa koskevia humanitaarisia suunnitelmia vuodelle 2017 sekä julkistetaan YK:n alueellinen Syyrian naapurimaat kattava apusuunnitelma vuosille 2017–2018.

Vuoden 2017 apulupauskonferenssi järjestetään Brysselissä, maaliskuussa. Suomen apulupa Lontoon konferenssissa vuonna 2016 oli 25 miljoonaa euroa. Suomi maksoi koko lupamansa summan vuonna 2016.

Humanitaarinen apu:

Vuoden 2016 aikana Suomi antoi humanitaarista apua 15 miljoonaa euroa (19 milj. vuonna 2015). Apu kanavoitetaan YK-järjestöjen kuten YK:n pakolaisavun järjestön UNHCR:n, Maailman ruokaohjelman WFP:n ja lastenapujärjestön Unicefin sekä Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen ja suomalaisten kansalaisjärjestöjen kautta. Valtaosa avusta vastaa sotatoimista kärsivien ja Syyrian sisällä siirtymään joutuneiden ihmisten sekä syyrialaispakolaisten suojele- ja perustarpeisiin kuten ravitsemukseen, opetukseen ja terveyteen.

Suomi myöntää humanitaarista apua tarveperustaisesti ja vastauksena YK:n koordinoimiin yhteisvetoomuksiin sekä kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikkeen sekä suomalaisten kumppanijärjestöjen kautta. Valtaosa avusta vastaa sotatoimista kärsivien ja Syyrian sisällä siirtymään joutuneiden ihmisten sekä syyrialaispakolaisten suojele- ja perustarpeisiin ja perustarpeisiin kuten ravitsemukseen, opetukseen ja terveyteen.

Vuoden 2016 ensimmäisessä varainjaossa Suomi myönsi Syyriaan maailman ruokaohjelman WFP:n kautta 2,5 MEUR ruoka-apuun, YK:n lastenrahasto Unicefin kautta 2,0 MEUR naisten ja lasten ravitsemukseen, terveyteen, koulutukseen ja vesihuoltoon sekä YK:n pakolaisavun järjestön UNHCR:n kautta 1,0 MEUR siirtymään joutuneiden ihmisten suojeleluun, suojaan ja perustarvikkeisiin. Syyriaan kohdennettiin humanitaarista apua myös kansainvälisen Punaisen Ristin ja Puolikuun liikkeen (ICRC ja IFRC) kautta yhteensä 3,7 MEUR mm. terveydenhuoltoon, suojeleluun, ruoka- ja muihin hätäaputarvikkeisiin.

Syyrian naapurimaihin myönnettiin UNHCR:n kautta 3,5 MEUR pakolaisten suojeleluun ja hätämajoitukseen sekä WFP:n kautta 1,21 miljoonaa ruoka-apuun. Myönsimme lisäksi suomalaisten järjestöjen Kirkon Ulkomaanavun ja Plan Suomen kautta yhteensä 1,9 MEUR lasten varhaiskasvatukseen ja suojeleluun Jordaniassa.

Kehitysyhteistyö:

Suomen kehitysyhteistyötuki Syyrian konfliktin vaikutusten lieventämiseksi oli vuonna 2016 noin 10 miljoonaa euroa (15 milj. vuonna 2015). Tuki jakautuu kolmeen kokonaisuuteen:

1) poliittisen prosessin edistäminen sekä rankaisemattomuuden vastainen työ;

2) jälleenrakennus ja peruspalvelut Syyrian sisällä;

3) tuki syyrialaispakolaisia isännöivien naapurimaiden kantokyvyille (resilience).

Painopisteitä ovat lapset, naiset, opetus ja työpaikkojen luonti. Rahoituksella on mm. jälleenrakennettu peruspalveluja Syyriaan, mahdollistettu lasten kouluun pääsyä sekä tuettu pakolaisnaisten toimeentulomahdollisuuksia ja oikeuksia. Suomi on rahoittajana myös EU:n alueellisessa Syyria-erityisrahastossa.

Rahoitettavien kohteiden määrä on varsin suuri: tällä hetkellä käynnissä on 11 hanketta, yhteisarvoltaan noin 23 MEUR. Rahoituksen lisäksi Suomi pyrkii vaikuttamaan painopistealueillaan avun tuloksellisuuteen ja kehityspoliittisten päämääriemme toteutumiseen. Erityisesti naisten ja nuorten asema ja työllistyminen sekä opetus ovat meille tärkeitä prioriteetteja.

Suomi tukee mm. **Suomen lähetysseuran** ja sen paikallisten kumppanien (3,75 MEUR) sekä **Euroopan rauhaninstituutin** (0,8 MEUR) rauhanrakennushankkeita vahvistaakseen rakenteita rauhan saavuttamiseksi niin maan sisällä paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Sekä fasilitoidakseen dialogia keskeisten alueellisten ja kansainvälisten toimijoiden sekä syyrialaisien osapuolien välillä.

Syyrian jälleenrakennusrahasto (6 MEUR) toteuttaa peruspalveluinfrastruktuurin jälleenrakennusprojekteja Syyrian oppositiokoalition hallinnoimilla alueilla. **UNDP:n** alueellinen Resilience -ohjelman (4 MEUR) auttaa luomaan elinkeinoja ja työpaikkoja Syyriassa ja sen naapurivaltioissa niin pakolaisille (ja IDP:ille) kuin paikallisyhteisöjen asukkaillekin. **EU:n alueellinen Syyria-rahasto Madad** (3 MEUR) rahoittaa naapurimaissa merkittäviä konsortioita sektoreilla: 1) opetus ja koulutus; 2) elinkeinot ja työpaikat; 3) terveys; 4) vesi ja sanitaatio.

No Lost Generation -aloitteen kautta Suomen rahoituksella **Unicefille** mahdollistetaan lasten kouluunpääsyä, parannetaan lastensuojelua sekä koulutetaan elämän- ja vaikuttamistaitoja Syyriassa ja Turkissa (2,5 MEUR/maa). **Maailmanpankin Libanon-rahaston** (3 MEUR) tukee Libanonin julkisten palvelujen tarjontaa ja kriittisen infrastruktuurin ylläpitoa. **UN Women** (1,5 MEUR) tukee pakolais- ja paikallisten naisten taloudellista toimeentuloa Jordaniassa Za'atarin pakolaisleirillä ja sen lähistöllä. **EBRD:n** teknisen avun rahasto tukee pakolaisia ja paikallisyhteisöjä hyödyttävien merkittävien infrastruktuuri-investointipäätösten syntyä sekä alueella työllistävien pk-yritysten kehittymistä.

Syyrian tilanne

Syyrian kuudetta vuotta jatkuva sota on paitsi suunnaton humanitaarinen katastrofi, myös valtava alueellinen kehityskriisi. Syyrian sisällä humanitaarisen avun tarpeessa on 13,5 miljoonaa ihmistä, heistä yli puolet on lapsia ja nuoria. 6,3 miljoonaa ihmistä on joutunut siirtymään maan sisällä väkivaltaisuuksien takia, useat toistuvasti. Noin 4,5 miljoonan ihmisen arvioidaan olevan humanitaarisen avun vaikeasti saavutettavissa ja 700 000 kokonaan saarrettuina. Syyriasta on paennut 4,86 miljoonaa YK:n rekisteröimää pakolaista, erityisesti naapurimaihin Turkkiin, Libanoniin ja Jordaniaan. Sota on aiheuttanut laajan pakotetun muuttoliikkeen, ruokkinut radikalismia sekä edesauttanut ISILin muodostumista globaaliksi, suoraan Euroopan ja myös Suomen turvallisuuteen vaikuttavaksi uhaksi.

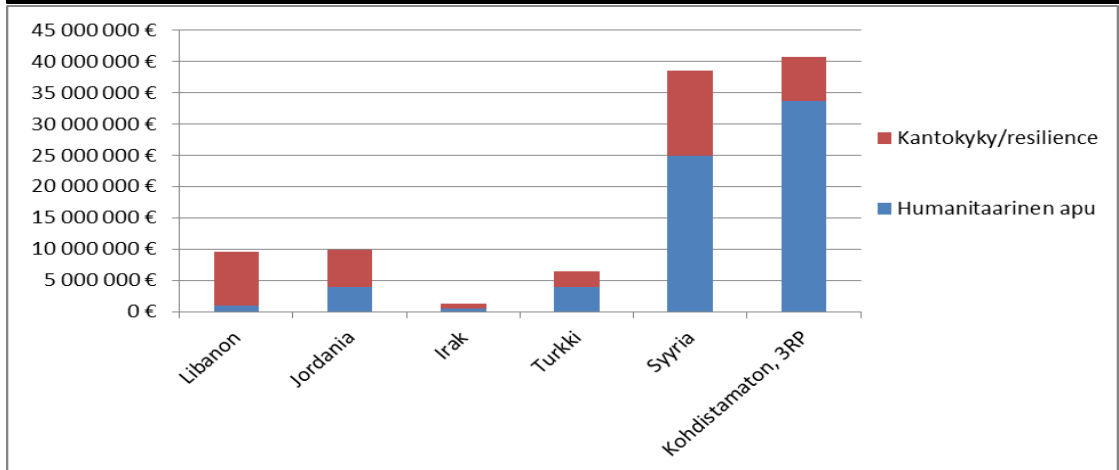
Inhimillisen kehityksen kannalta Syyria on menettänyt vuosikymmeniä. Maan infrastruktuuri on laajalti tuhoutunut ja yhteiskunta jakautunut. Syyrian naapurimaissa (erityisesti Libanonissa, Jordaniassa, Turkissa ja Irakissa) yhteiskuntarakenteiden kestävyys on huomattavasta pakolaisväestöstä johtuen äärimmäisellä koetuksella, ja yhteiskunnalliset jännitteet ovat kasvaneet. Kansainvälisen yhteisön vahvaa tukea tarvitaan sekä elämää säilyttäviin humanitaarisiin avustustoimiin sekä konfliktin seurauksista kärsivien yhteisöjen kantokyvyn vahvistamiseen (resilience).

YK on vastannut Syyrian kriisiin humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön yhdistävillä kokonaisvaltaisilla apuvetoomuksilla. Vuoden 2017 vetoamus Syyriaan (*Humanitarian Response Plan*, HRP) on suuruudeltaan 3,2 miljardia dollaria ja alueellinen vetoamus (*Regional Refugee & Resilience Plan*, 3RP) 4,7 mrd USD. Tämän lisäksi apua annetaan myös näiden ulkopuolella muihin vetoomuksiin ja hankkeisiin. Vuonna 2016 vain 47 prosenttia Syyria-vasteesta ja 60 prosenttia alueellisesta vasteesta saatiin rahoitettua huolimatta Lontoon Syyria-konferenssissa annetuista ennätysuurista apulupauksista.

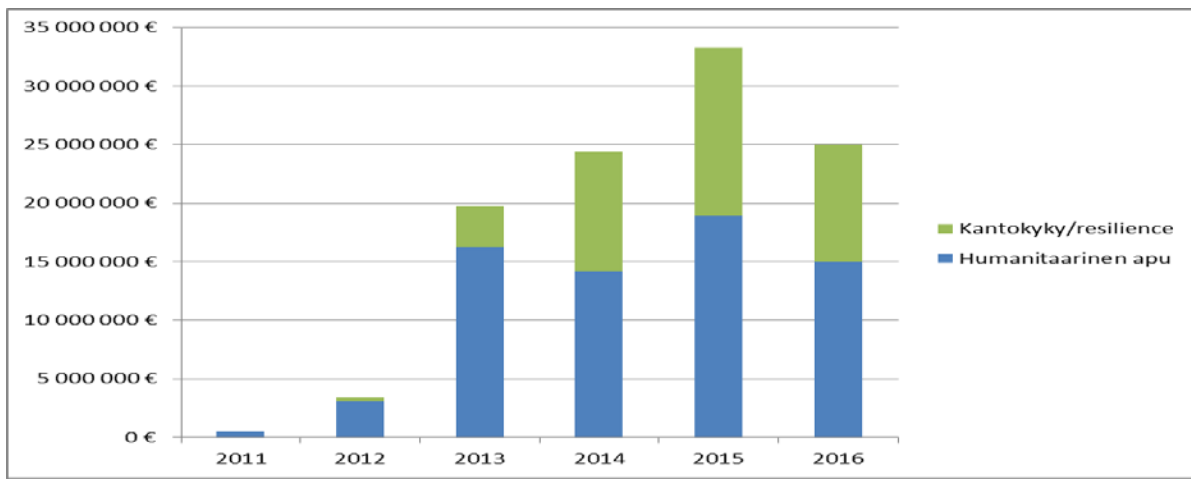
Humanitaarisen avun tarpeet ovat nousseet räjähdysmäisesti, eikä kansainvälinen yhteisö ole pystynyt vastaamaan niihin. Syyrian pitkittyneeseen konfliktiin vastaaminen on muuttanut apuyhteisön lähestymistapaa avun antamiseen. Oleellista on vahvistaa olemassa olevien järjestelmien kantokykyä vastata laajoissa pitkittyneissä pakolaistilanteissa: tukea alueen valtioiden omistajuutta kansallisissa pakolaisvasteissa, peruspalvelujen tuottamisessa sekä taata riittävä rahoitus pakolaisten perustarpeisiin, ja saada niin kehityspankkien investoinnit kuin yksityisen sektorin työllistämismahdollisuuksien luominen tukemaan selviytymistä. Työllä on vahva mandaatti Lontoon konferenssista ja keskeiset rahoituslaitokset valmistelevat ohjelmiaan.

Suomen tuki Syyrian konfliktin uhrien hyväksi oli vuonna 2016 25 miljoona euroa Lontoossa luvutun mukaisesti. Suomen apu laski vuoden 2015 lähes 34 miljoonasta eurosta. Vuoden 2016 lukujen valossa avustajajärjestö Oxfam on todennut Suomen ”oikeudenmukaisen osuuden” olevan bruttokansantuotteeseen suhteutettuna ja YK-apuvetoomuksiin nähden noin 25 miljoonan euron suuruinen. Suomen kokonaistuki vuodesta 2011 lähtien nousee yhteensä noin 107 miljoonaan euroon (68 milj. humanitaarista ja 39 milj. kehitysyhteistyötukea).

Suomen tuki Syyrian konfliktiin 2011 - 2016			
Maa	Humanitaarinen apu	Kantokyky/resilience	Yhteensä maittain
Libanon	990 783 €	8 538 029 €	9 528 812 €
Jordania	3 990 000 €	5 890 000 €	9 880 000 €
Irak	500 000 €	777 609 €	1 277 609 €
Turkki	3 900 000 €	2 500 000 €	6 400 000 €
Syyria	24 847 418 €	13 707 348 €	38 554 766 €
3RP	33 700 351 €	7 007 825 €	
Yhteensä	67 928 552 €	38 420 811 €	106 349 363 €

Suomen tuki Syyrian konfliktiin 2011 - 2016			
	Humanitaarinen apu	Kantokyky/resilience	Yhteensä / vuosi
2011	500 000 €	0 €	500 000 €
2012	3 097 418 €	320 000 €	3 417 418 €
2013	16 271 134 €	3 480 000 €	19 751 134 €
2014	14 150 000 €	10 264 957 €	24 414 957 €
2015	18 910 000 €	14 355 854 €	33 265 854 €
2016	15 000 000 €	10 000 000 €	25 000 000 €
Yht.	67 928 552 €	38 420 811 €	106 349 363 €

Lisätietoja: Syyrian vastuuvirkamies Jussi Nummelin, puh. 050 430 2018 ja Humanitaarisen avun vastuuvirkamies Noora Rikalainen, puh. 050 465 1417